

Drs. A. Boers

PR No. 24-87

Ing. N.J.A. van der Velden

**RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1987
VAN DE GLASTUINBOUW- EN CHAMPIGNONBEDRIJVEN**

December 1987

**Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Tuinbouw**

**RAMING VAN DE BEDRIJFSUITKOMSTEN IN 1987 VAN DE GLASTUINBOUW- EN
CHAMPIGNONBEDRIJVEN**

Boers, A. en N.J.A. van der Velden

Periodieke Rapportage 24-87

Den Haag, Landbouw-Economisch Instituut, 1987

16 p.

Elk van de drie glastuinbouwsectoren - groente, snijbloemen en potplanten - geeft een winstgevende exploitatie te zien. Vooral voor de groente- en snijbloemensectoren betekent dit een aanzienlijke verbetering. In hoge mate verantwoordelijk voor deze gunstige ontwikkeling is de sterke daling van de aardgasprijs. Bij aanzienlijk lagere brandstofkosten kon het totale kostenniveau van de bedrijven een paar procent dalen.

Voor de groentesector was ook de gunstige prijsvorming voor de belangrijkste produkten van grote betekenis. De prijs van de belangrijkste soorten bloemen week in 1987 daarentegen niet veel af van die in 1986; voor de potplanten echter vond de afzet plaats tegen een aanzienlijk lager prijspeil.

Na een aantal zeer ongunstige jaren is de rentabiliteit in de champignonteelt in 1987 minder negatief door prijsherstel, zowel bij het verse produkt als bij de kwaliteiten bestemd voor verwerking. Toch verdient het behaalde niveau van rentabiliteit en inkomen uit continuïteitsoogpunt nog een verdere verbetering.

**Glastuinbouw/Champignonteelt/Ramingen/Rentabiliteit/Inkomen/
Nederland**

Overname van de inhoud toegestaan, mits met duidelijke bronvermelding.

Inhoud

	Blz.
1. INLEIDING	5
2. BEREKENINGSWIJZE VAN DE GERAAMDE BEDRIJFSUITKOMSTEN	6
3. DE GERAAMDE BEDRIJFSUITKOMSTEN PER BEDRIJFSTAK IN 1987	7
3.1 Groenten onder glas	7
3.2 Snijbloemen onder glas	8
3.3 Potplanten onder glas	10
3.4 Totaal tuinbouw onder glas	11
3.5 Champignons	12
BIJLAGEN	
1. Raming van de wijzigingen in opbrengsten en kosten per bedrijf in de groente-, de snijbloemen-, de potplantenteelt onder glas, de totale glassector en de champignonteelt in 1987; procentuele wijzigingen ten opzichte van 1986	14
2. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeids- opbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt, de snijbloementeelt, de potplantenteelt onder glas en de totale glassector in 1987 in vergelijking met de resultaten in 1986	15
3. Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeids- opbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de champignonteelt in 1987 in vergelijking met de resultaten in 1986	16

1. Inleiding

Het doel van het onderzoek is inzicht te verkrijgen in de bedrijfseconomische resultaten van de glastuinbouw en de champignonenteelt in 1987. Omdat op dit tijdstip nog geen uitgewerkte LEI-boekhoudingen van de aan het rentabiliteits- en financieringsonderzoek deelnemende bedrijven beschikbaar zijn, moeten de resultaten worden geraamd.

Dit beeld van de verwachte resultaten op tuinbouwbedrijven is van belang voor het Ministerie van Landbouw en Visserij en voor het tuinbouwbedrijfsleven.

Voor de glastuinbouw als geheel, voor de subsectoren glasgroenten, snijbloemen en potplanten onder glas, en voor de champignonenteelt is het geraamde gemiddelde netto-bedrijfsresultaat - het verschil tussen opbrengsten en kosten - per bedrijf weergegeven. Het netto-bedrijfsresultaat is tevens per f 100,- kosten uitgedrukt. Daarnaast is de gemiddelde arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer vermeld. De arbeidsopbrengst per ondernemer is samengesteld uit het netto-bedrijfsresultaat vermeerderd met de berekende vergoeding voor de handenarbeid van de ondernemer. Het ondernemersinkomen omvat de arbeidsopbrengst van de ondernemer vermeerderd met het saldo van de berekende en betaalde rente, alsmede de ontvangen rentesubsidie.

De belangrijkste kostensoorten, de opbrengst en het netto-bedrijfsresultaat zijn tenslotte ook per eenheid teeltoppervlakte vermeld.

2. Berekeningswijze van de geraamde bedrijfsuitkomsten

De ramingen zijn uitgevoerd aan de hand van de kosten- en opbrengstenontwikkelingen die in 1987 ten opzichte van 1986 zijn opgetreden. De cijfers van de bedrijfsuitkomsten in de genoemde respectievelijke bedrijfstakken in 1986 hebben hierbij mede als uitgangspunt gediend.

Informatie is ingewonnen omtrent de (veiling)omzetten voor 1 november 1987 en het gasverbruik (met betrekking tot glastuinbouw) vóór 1 oktober 1987 van deelnemers aan het rentabiliteits- en financieringsonderzoek in de glastuinbouw en in de champignon-teelt. Tevens is gelet op de ontwikkeling van de landelijke veilingomzetten in relatie met de wijzigingen in de landelijke arealen.

De ramingen van de kosten zijn gebaseerd op de gemiddelde prijsstijgingen van de afzonderlijke kostensoorten in 1987. Hierbij is tevens rekening gehouden met veranderingen in de verbruikte hoeveelheden.

De duurzame produktiemiddelen worden gewaardeerd op basis van de nieuwwaarde. Dit vormt tevens het uitgangspunt voor de vaststelling van de afschrijvings- en rentekosten van de duurzame produktiemiddelen.

Bij de berekening van de rente over het in de slijtende duurzame produktiemiddelen geïnvesteerde vermogen is een rentevoet van 7% aangehouden (1986 6½%). Over het in de grond geïnvesteerde vermogen is 2½% en voor de vlottende middelen is evenals in 1986 6½% rente berekend. De kosten van de handenarbeid van de ondernemer en de meewerkende gezinsleden zijn op CAO-basis (incl. werkgeversaandeel in de sociale lasten) gewaardeerd. In de berekende arbeidskosten van de ondernemer is geen beloning voor leiding en toezicht opgenomen.

Zowel bij de berekening van de kosten als van de opbrengsten is rekening gehouden met veranderingen in de gemiddelde bedrijfsstructuur, waardoor de aandelen van de verschillende kostenfactoren kunnen wijzigen. Dit heeft tot gevolg dat de procentuele kostenstijging per bedrijf kan afwijken van die per eenheid van oppervlakte. Ook met de opbrengstmutatie kan dit het geval zijn.

Een overzicht van de geprognostiseerde procentuele veranderingen van opbrengsten- en kostencategorieën, zowel voor de prijs- als volumecomponent, is opgenomen in bijlage 1.

3. De geraamde bedrijfsuitkomsten per bedrijfstak in 1987

3.1 Groenten onder glas 1)

Kosten

Op grond van de ontwikkeling van de prijzen (-6%) en hoeveelheden (3%) van de ingezette produktiemiddelen is in 1987 ten opzichte van het voorgaande jaar een kostendaling per bedrijf van 3% te verwachten. Deze ontwikkeling is volledig te danken aan de sterke daling van de brandstofkosten, die in 1987 ruim een kwart lager liggen dan in 1986. Ten aanzien van de gemiddelde bedrijfsoppervlakte is geen wijziging verondersteld.

Evenals in 1986 wordt ook dit jaar het kostenbeeld geheel beheerst door de sterk gedaalde aardgasprijs. De gemiddelde prijs van de verbruikte kubieke meters in 1987 ligt 34% lager dan in 1986. Voor de verbruikte hoeveelheid wordt een stijging voorzien van 8% per bedrijf. Hierdoor dalen de brandstofkosten met 29% per bedrijf.

De overige kostencategorieën geven in totaliteit een stijging te zien van 3,5%. Het accent bij deze kostenstijging ligt vooral bij de grotere inzet van materialen, afleveringskosten en kosten van duurzame produktiemiddelen.

Voor arbeid wordt daarentegen geen kostenstijging voorzien; zowel inzet van deze produktiefactor als de prijs (loonkosten-niveau per uur) wijzigen zich niet.

Nieuwe produktiemethoden die op steeds ruimere schaal worden toegepast, veroorzaken een voortdurende stijging van de materiaalkosten (7% per bedrijf). De toename van de algemene bedrijfskosten en van de afleveringskosten wordt geschat op respectievelijk 6 en 8%.

De kosten van afschrijving en rente van duurzame produktiemiddelen (gebouwen, kassen, installaties en inventaris) zullen met ca. 4% toenemen in 1987. Deze stijging is enerzijds gebaseerd op enige prijsverhoging van de produktiemiddelen en anderzijds op een verhoging van de toegepaste rentevoet van 6,5% (in 1986) tot 7%. De hoeveelheidscomponent van de jaarkosten van de duurzame produktiemiddelen wordt stabiel verondersteld: het investeringsniveau is zodanig dat de bestaande moderniteit van het gemiddelde bedrijf wordt gehandhaafd.

Opbrengsten

De landelijke veilingomzet van kasgroenten 1987 zal naar verwachting circa 7% hoger uitkomen dan in 1986. De aangevoerde hoeveelheid produkt is, met 1% extra, nauwelijks hoger dan in het

- 1) Op het moment van het opstellen van de raming 1987 zijn de definitieve cijfers 1987 nog niet beschikbaar. Voor 1986 zijn voorlopige uitkomsten vermeld.

voorgaande jaar. Deze produktie is echter gerealiseerd op een 2% kleiner areaal, zodat de produktie-intensiteit weer is toegenomen, maar minder sterk dan in 1986. De afzet heeft plaatsgevonden tegen een gemiddeld prijsniveau dat circa 6% hoger ligt dan in 1986.

In het algemeen was er in de eerste helft van het jaar sprake van een teleurstellende start. Eind juni bedroeg de veilingomzet nog 3,5% minder dan in dezelfde periode van 1986. Tijdens de zomer en de herfst is deze achterstand echter snel omgeslagen in een voorsprong als direct gevolg van een goede prijsvorming. Van de belangrijkste gewassen zijn - op jaarbasis - alleen paprika en de lichte stookteelt tomaten tegen gemiddeld lagere prijzen afgezet. Daartegenover verbeterden de prijzen van de vroege stookteelt tomaten (vooral ronde), van sla (30%), komkommer en augurk. In de aanvoer van ronde tomaat trad een lichte (1%) daling op, terwijl vleestomaat weer verder toenam (10%). Uitbreiding vond ook plaats bij radijs en paprika. De groei van rode en groene paprika hield elkaar met 12% in evenwicht, terwijl de kleur geel opnieuw sterk uitbreidde (circa 40%). De aanvoer van komkommer was nauwelijks hoger dan in 1986 en van sla aanmerkelijk kleiner (9%; eerste halfjaar).

Op bedrijfsniveau wordt een stijging van de geldelijke omzet verwacht van 7%. Bij ongewijzigde bedrijfsomvang is het opbrengstniveau per vierkante meter in dezelfde mate verbeterd dankzij het hogere prijspeil van de produkten.

Bedrijfsuitkomsten

Met de aanzienlijke opbrengststijging per bedrijf en het gedaalde kostenniveau geeft de rentabiliteit in 1987 een belangrijke verbetering te zien. Het netto-bedrijfsresultaat wordt op 3% van de kosten geraamd (in 1986 minus 7%). Per m² bedraagt dit resultaat in 1987 bijna twee gulden tegen een tekort van ruim vier gulden in 1985 en 1986.

De arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer is voor 1987 berekend op gemiddeld f 82.000,- respectievelijk f 98.700,-. In 1986 waren deze bedragen f 33.600,- respectievelijk f 47.400,-.

De uitkomsten van de glasgroentebedrijven - gemiddeld per bedrijf en per m² glas - zijn weergegeven in bijlage 2.

3.2 Snijbloemen onder glas 1)

Kosten

Evenals bij de glasgroentesector veroorzaakt de ontwikkeling van prijzen (-2%) en hoeveelheden (0,5%) van de produktiemiddelen een kostendaling (1,5% per bedrijf). Hierbij is aangenomen dat de

1) Zie noot 1 op pagina 7.

gemiddelde bedrijfsomvang met 2% toeneemt. Dit betekent dat de kosten per m² met circa 3,5% dalen ten opzichte van 1986.

Deze gunstige kostenontwikkeling vloeit voort uit de bijzonder sterk gedaalde brandstofkosten (22%). De gemiddelde prijs van het gas zal 26% lager liggen, terwijl het verbruik naar verwachting 5% stijgt ten opzichte van 1986.

De toename van de overige kostencategorieën blijft - in totaliteit - per oppervlakte-eenheid beperkt tot ruim 2%. Vooral bij afleveringskosten wordt een stijging voorzien.

De belangrijke kostenfactor arbeid - 30% van de totale kosten - zal in 1987 nauwelijks toenemen (geen kostenstijging per uur en gelijke inzet). De kosten van duurzame produktiemiddelen - afschrijving en rente - nemen als gevolg van prijsstijging en een hogere rentevoet met 3% per bedrijf toe.

Opbrengsten

De landelijke veilingomzet van snijbloemen zal in 1987 naar schatting 5% hoger zijn dan in 1986. Gezien de groei van de beeelde oppervlakte met snijbloemen van 4% is er in 1987 - evenals vorig jaar - nauwelijks sprake van enige omzetgroei per m² glas. De genoemde omzetgroei bestaat geheel uit een toename van de aanvoer die gemiddeld tegen een zelfde prijs werd verhandeld als in 1986.

De meeste belangrijke gewassen vertoonden weinig prijsverschil in vergelijking met een jaar eerder. Duidelijk lagere prijzen werden daarentegen betaald voor tulpen (eerste halfjaar). Deze ontwikkelingen worden bevestigd door de gang van zaken op de individuele bedrijven die behoren tot de steekproef snijbloemen van het rentabiliteits- en financieringsonderzoek. In verband met de afwijkende samenstelling van het gewassentiment op deze gespecialiseerde snijbloemenbedrijven wordt rekening gehouden met een lichte prijsstijging (1%). Per vierkante meter wordt een produktieverhoging verwacht van circa 2%. De totale bedrijfsopbrengst (inclusief berekende aanwas van vaste plantopstanden) zal vermoedelijk 5,5% per bedrijf hoger zijn dan in 1986.

Bedrijfsuitkomsten

Op basis van de geraamde opbrengst- en kostenontwikkelingen wordt voor 1987 een toename van de bedrijfsuitkomsten verwacht. Deze gunstige ontwikkeling is veroorzaakt door omzetgroei aan de ene kant en kostendaling aan de andere kant. De kostendaling vloeit voort uit de sterk gedaalde gasprijzen.

In het voor 1987 geraamde bedrijfsresultaat (0% van de kosten) worden de gemaakte kosten volledig gedekt door de behaalde opbrengsten. In 1986 beliep het tekort (negatief netto-bedrijfsresultaat) 7% van de kosten; dat kwam neer op een tekort van vijf gulden per m².

Op grond hiervan wordt in 1987 een gemiddelde arbeidsopbrengst per ondernemer van f 72.500,- geraamd (f 40.800,- in

1986). Het gemiddelde ondernemersinkomen per ondernemer komt dan uit op f 84.600,- (in 1986 f 51.300,-).

Uitkomsten van de snijbloemenbedrijven zijn weergegeven in bijlage 2.

3.3 Potplanten onder glas 1)

Kosten

De kostenstijging in deze sector is ten opzichte van 1986 gemiddeld op 3% per bedrijf geraamd (1,5% prijsdaling en 4,5% hoger verbruik van de produktiemiddelen). Hierbij is aangenomen dat de gemiddelde bedrijfs grootte met 3% toeneemt.

Evenals beide andere sectoren van glastuinbouw profiteert de potplantensector van de sterk gedaalde gasprijs (26%). Bij een toename van het verbruik met 10% per bedrijf dalen de kosten van de brandstof met 18%.

In het totaal van de benutte hoeveelheid produktiemiddelen wordt een toename verwacht van bijna 5% per bedrijf. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door de verwachte groei van de bedrijfsomvang en anderzijds door de sterke produktietoename per m². Vooral de - in de potplantenteelt - belangrijke kostensoort materialen is nauw verbonden met de produktieomvang.

Voor de jaarkosten van duurzame produktiemiddelen wordt een stijging voorzien van 6%. Ten opzichte van 1986 treedt enige verhoging op van de omvang van het produktieapparaat, terwijl tevens het prijspeil van deze produktiemiddelen en de gehanteerde rentevoet stijgen. Bij de factor arbeid worden geen kostenstijgingen per bedrijf voorzien (gelijk loonniveau en inzet).

Voor het geheel van kosten van materialen, aflevering en algemene bedrijfskosten is een toename geschat van 9% per bedrijf.

Opbrengsten

Volgens de Landbouwtelling is het areaal potplanten in Nederland in 1987 met 9% toegenomen. Daar een niet onbelangrijk deel van de potplanten niet via de veilingen wordt afgezet, is de laatste niet geheel maatgevend voor de ontwikkeling van de geldopbrengsten van het gemiddelde bedrijf. De veilingomzet geeft slechts een indicatie. Er kan een omzetsstijging op de veilingen verwacht worden van circa 9%, die volledig wordt verklaard uit een hogere aanvoer. Het gemiddelde prijsniveau van potplanten is in 1987 aanzienlijk lager (circa 10%) dan in 1986.

Mede op grond van opbrengstwaarnemingen op individuele bedrijven wordt slechts een beperkte opbrengsttoename (2%) per bedrijf verwacht. Het produktieniveau per bedrijf ligt hierbij 12% hoger dan in 1986.

1) Zie noot 1 op pagina 7.

Gegeven de hiervoor beschreven ontwikkelingen in kosten en opbrengsten wordt voor 1987 een voortzetting van het gunstige rentabiliteitsniveau verwacht. Het gemiddelde netto-bedrijfsresultaat wordt geraamd op 2% van de kosten (1985 en 1986: 4%; 1984: 1%).

Op grond hiervan kan de arbeidsopbrengst per ondernemer op circa f 76.000,- worden geraamd (1986: f 83.000,-). Het ondernemersinkomen per ondernemer zal dan naar schatting f 87.700,- bedragen (1986: f 91.800,-).

De uitkomsten van de potplantenbedrijven zijn weergegeven in bijlage 2.

3.4 Totaal tuinbouw onder glas 1)

Om tot een totaal beeld van de glastuinbouw te komen worden de hiervoor behandelde groepen - groenten onder glas, snijbloemen onder glas, en potplanten onder glas - en de zeer beperkte groep gemengde glasbedrijven gecombineerd. Deze gecombineerde groep omvat bedrijven waarvan het aandeel glastuinbouw steeds 60% en meer van de totale bedrijfsomvang - gemeten in standaardbedrijfs-eenheden - bedraagt.

De lijn van jarenlang optredende stijging van het kosten-niveau op het gemiddelde glastuinbouwbedrijf is al in 1986 tot stilstand gekomen en in 1987 is er zelfs sprake van enige kostendaling (1,5%). Oorzaak hiervan is de sterk gedaalde gasprijs waardoor de gaskosten - ondanks toeneming (7%) van het verbruik - met een kwart konden dalen in 1987. Hierbij is verondersteld dat de gemiddelde bedrijfsgrootte in 1987 slechts 1% is toegenomen.

Voor arbeid wordt geen kostenverandering verwacht (zelfde inzet per bedrijf en gelijke uurkosten). Voor de jaarkosten van duurzame produktiemiddelen wordt 3,5% stijging voorzien (prijsstijging en hogere rentevoet). De grootste stijgingen doen zich voor bij de categorie "overige kosten" (materialen, aflevering en algemeen), die met 6% toeneemt, vooral als gevolg van een groter verbruik van deze produktiemiddelen.

Aan de opbrengstkant wordt een stijging verwacht (circa 4%) van de produktie. Bij een licht toegenomen bedrijfsomvang is de fysieke opbrengst per m² met 3% toegenomen. Terwijl bij de sector snijbloemen vrijwel geen wijziging is opgetreden in het gemiddelde prijsniveau, zijn de gemiddelde groenteprijzen aanmerkelijk hoger (6%), en bij de potplanten lager (9%). Voor de gehele glastuinbouw komt dit neer op een lichte stijging met 1,5%.

Op grond hiervan zal de totale bedrijfsopbrengst met 5.5% toenemen ten opzichte van 1986.

De combinatie van een lager kostenniveau en een hogere opbrengst betekent een belangrijke rentabiliteitsverbetering met acht procentpunten tot plus (!) 2% van de kosten.

1) Zie noot 1 op pagina 7.

Op grond hiervan wordt in 1987 een gemiddelde arbeidsopbrengst van de ondernemer van f 77.500,- (1986 f 41.500,-). Het gemiddelde ondernemersinkomen per ondernemer komt dan uit op f 91.700,- (1986 f 53.400,-).

De uitkomsten van de totale tuinbouw onder glas zijn weergegeven in bijlage 2.

3.5 Champignons

Kosten

Op basis van het prijsverloop en gebruik van de produktiemiddelen treedt in 1987 weinig verandering op in het totale kostenniveau (+0,5% per bedrijf). Bij de kostenraming is aangenomen dat de gemiddelde bedrijfsoppervlakte ongewijzigd blijft ten opzichte van het voorgaande jaar, zodat ook per m² het totale kostenniveau vrij stabiel blijft. Voor de oorzaken hiervan staan hieronder de ontwikkelingen bij de belangrijkste kostencategorieën vermeld.

De kosten van directe teeltmaterialen (compost, broed en dekgrond) zullen als gevolg van prijsstijging met circa 1% per bedrijf toenemen. Voor de kosten van de belangrijke categorie arbeid (ruim een derde van alle kosten) wordt geen stijging verwacht. Met verbeteringen in de arbeidsproductiviteit kan enige produktiestijging met dezelfde arbeidsinzet worden gerealiseerd. Het loonniveau (arbeidskosten per uur) zal naar verwachting op gelijk niveau liggen als in 1986.

De berekende kosten van de duurzame produktiemiddelen (gebouwen, cellen en inrichting) zullen in 1987 met circa 1% toenemen. De oorzaak kan geheel worden toegeschreven aan een prijsstijging van deze produktiemiddelen en aan een hogere calculatoische rentevoet. Gedurende de afgelopen jaren zijn de investeringsactiviteiten - gemiddeld per bedrijf - niet voldoende geweest om de graad van moderniteit van het produktie-apparaat te handhaven of te verbeteren. Op veel bedrijven is op dit moment sprake van een duidelijke achterstand in het op peil houden van een efficiënt uitgeruste bedrijfsuitrusting.

Voor de overige kostencategorieën wordt - in totaliteit - slechts 0,5% stijging per bedrijf voorzien. Enerzijds dalen brandstofkosten (lager prijspeil), terwijl anderzijds afleveringskosten toenemen als gevolg van een hogere omzet.

Opbrengsten

Aan de opbrengstkant wordt in 1987 een toename van de gemiddelde fysieke produktie per bedrijf van 1% verwacht. De afzet vond plaats tegen een verbeterd prijspeil. Na jaren met prijsdalingen (circa 20 en 14% in 1985 en 1986) is de prijsvorming in 1987 weer in positieve richting bijgesteld. In 1987 zal het ge-

middelste prijspeil naar verwachting 17% hoger zijn dan in 1986. De relatief grotere prijsdaling bij de industriequaliteiten in de voorgaande jaren wordt in 1987 weer enigszins gecompenseerd doordat de verbetering van de prijs van industriequaliteiten relatief groter is dan van de categorieën I en II. Gemiddeld zal de omzet van champignons (per bedrijf en per m²) op basis hiervan met 18% stijgen.

Bedrijfsuitkomsten

Na twee jaren met een teleurstellende prijsvorming en daarmee samenhangend laag rentabiliteitsniveau, kan in 1987 door een duidelijke verbetering in de prijzen op een aanzienlijke verbetering van het bedrijfsresultaat worden gerekend. Hoewel enig herstel ten opzichte van het diepe rentabiliteitsdal van 1986 heeft plaatsgevonden, is de in 1987 geldende verhouding tussen opbrengst en kosten nog onvoldoende gewijzigd om de continuïteit van de bedrijfsuitoefening (van het gemiddelde bedrijf) op langere termijn veilig te stellen.

Het gemiddelde netto-bedrijfsresultaat wordt voor 1987 geraamd op minus 12% van de kosten (1986 minus 24%). De arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer worden op gemiddeld f 27.900,- respectievelijk f 38.800,- becijferd (vorig jaar minus f 15.500,- respectievelijk minus f 4.600,-).

De uitkomsten van de bedrijven met champignons zijn weergegeven in bijlage 3.

Bijlagen

Bijlage 1 Raming van de wijzigingen in opbrengsten en kosten per bedrijf in de groente-, de snijbloemen-, de potplantenteelt onder glas, de totale glassector en de champignonteelt in 1987; procentuele wijzigingen ten opzichte van 1986

	Groenten onder glas		Snijbloemen onder glas		Potplanten onder glas		Totaal tuinbouw onder glas	
	prijs	volume	prijs	volume	prijs	volume	prijs	volume
	%	%	%	%	%	%	%	%
%-Verandering 1987 ten opzichte van 1986 van:								
Glasoppervlakte	0		2		3		1	
Opbrengst	6	1	4,5	5,5	-9	12	2	1,5
Kosten								
- rente en afschrijving	4	0	4	3	4	2	6	3,5
- brandstof	-34	8	-29	-22	-26	10	-18	-30
- arbeid	0	0	0	0,5	0	0	0	0
- overige kosten	2	5	7	3,5	2	7	9	2
Totale kosten	-6	3	-3	-1,5	-1,5	4,5	3	-3,5
								2
								-1,5
Champignons								
Teeltoppervlakte	0							
Opbrengst	17	1	18					
Kosten								
- rente en afschrijving	4	-3	1					
- brandstof	-15	5	-11					
- arbeid	0	0	0					
- compost, broed en dekgrond	1	0	1					
- overige kosten	0,5	2	2,5					
Totale kosten	0,5	0	0,5					

Bijlage 2 Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de groenteteelt, de snijbloemeteelt, de potplantenteelt onder glas en de totale glassector in 1987 in vergelijking met de resultaten in 1986 1)

	Groenten onder glas 1)		Snijbloemen onder glas 1)		Potplanten onder glas 1)		Totaal tuinbouw onder glas 1)	
	1986	1987	1986	1987	1986	1987	1986	1987
Glasoppervl., gem. per bedrijf (are)	100	100	84	86	69	71	91	92
1. Uitkomsten								
a. per bedrijf								
kosten	579300	562100	609500	601500	770100	791400	607700	597600
opbrengsten	536200	581600	567200	601500	798300	808800	570900	608800
netto-bedrijfsresultaat	-43100	19500	-42300	0	28200	17400	-36800	11200
idem per f 100,- kosten	-7	3	-7	0	4	2	-6	2
b. per ondernemer								
arbeidsopbrengst 2)	33600	82000	40800	72500	83000	76200	41500	77500
ondernemersinkomen 3)	47400	98700	51300	84600	91800	87700	53400	91700
2. Uitkomsten per m2 glasoppervl.								
Kosten:								
rente en afschrijving	12,30	12,70	16,80	17,00	20,30	20,90	14,90	15,20
brandstof	11,70	8,30	10,80	8,20	13,00	10,30	11,40	8,40
arbeid	17,40	17,40	21,40	21,00	30,90	30,00	20,20	20,00
overige kosten	16,60	17,80	23,50	23,90	47,50	50,30	22,00	23,00
Totaal	58,00	56,20	72,50	70,10	111,70	111,50	68,50	66,60
Opbrengsten	53,70	58,20	67,50	70,10	115,80	113,90	64,60	67,80
Netto-bedrijfsresultaat	-4,30	2,00	-5,00	0	4,10	2,40	-3,90	1,20

- 1) Op het moment van het opstellen van de raming 1987 zijn de definitieve cijfers 1987 nog niet beschikbaar. Voor 1986 zijn voorlopige uitkomsten vermeld.
 2) Netto-bedrijfsresultaat + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.
 3) Arbeidsopbrengst + saldo berekende en betaalde rente + rente subsidie.

Bijlage 3 Raming van de resultaten per bedrijf, de arbeidsopbrengst en het ondernemersinkomen per ondernemer in gld. in de champignonteelt in 1987 in vergelijking met de resultaten in 1986

	Champignons	
	1986	1987
Teeltoppervlakte, gem. per bedrijf (m ²)	1140	1140
1. Uitkomsten		
a. per bedrijf		
kosten	402600	404900
opbrengsten	304700	357400
netto-bedrijfsresultaat	-97900	-47500
idem per f 100,- kosten	-24	-12
b. per ondernemer		
arbeidsopbrengst 1)	-15500	27900
ondernemersinkomen 2)	-4600	38800
2. Uitkomsten per m ² teeltoppervlakte		
Kosten:		
rente en afschrijving	66,80	67,60
brandstof	11,60	10,40
arbeid	123,50	123,50
compost, broed en dekgrond	83,10	83,90
overige kosten	67,20	68,90
Totaal	<u>352,20</u>	<u>354,30</u>
Opbrengsten	<u>266,50</u>	<u>312,70</u>
Netto-bedrijfsresultaat	-85,70	-41,60
1) Netto-bedrijfsresultaat + berekende kosten voor de handenarbeid van de ondernemer.		
2) Arbeidsopbrengst + saldo berekende en betaalde rente + rentesubsidie.		